

ЈУ ЗАВОД ЗА СОЦИЈАЛНИ ДЕЈНОСТИ – СКОПЈЕ

Извештај за работата на
ЈУ Дом за доенчиња и мали деца Битола

Скопје, декември 2017 год

РЕЗИМЕ

Република Македонија како социјална држава предвидува посебна заштита за семејството и децата, со посебен акцент на заштитата на децата без родители и родителска грижа.

Правата, услугите и заштитата на децата без родители и родителска грижа во Р.Македонија од социјален аспект е регулирана со Законот за социјална заштита, Законот за семејство и одредени подзаконски акти.

Според член 159 од Законот за семејство дете без родители и родителска грижа е дете чии родители не се живи, кои се исчезнати, непознати или се со непознато живеалиште повеќе од една година и дете чии родители без оглед на причините, привремено или трајно не ги извршуваат своите родителски права и должности.

Во системот на социјалната заштита, заштитата на децата без родителска грижа се остварува низ повеќе форми: посвојување, сместување во згрижувачко семејство, сместување во институција, мал групен дом или станбени заедници.

Во однос на институционалната заштита, во Република Македонија постои мрежа на установи наменети за одреден вид корисници согласно нивната возраст, здравствена состојба и специфичните потреби и тоа за: деца без родители и родителска грижа, деца со воспитно-социјални проблеми и нарушено поведение, деца, младинци и возрасни со пречки во интелектуалниот развој, деца, младинци и возрасни со пречки во телесниот развој.

Согласно законот за социјална заштита право на сместување во установа за социјална заштита, има лице кое нема соодветни услови за живеење во своето семејство или од други причини му е потребно сместување во установа за социјална заштита, а не може да се примени друг облик на социјална заштита.

Установи за деца без родители и родителска грижа во Република се :ЈУ Дом за доенчиња и мали деца Битола и ЈУ Детски дом 11 Октомври Скопје.

Предмет на извештајот е согледувањето на моменталната состојба и функционирање на ЈУ Дом за доенчиња и мали деца Битола, чија работа ЈУ Завод за социјални дејности во рамките на своите надлежности во континуитет ја следи преку увиди и посети во установата, работни средби со вработените, спроведување на обуки и работилници и активна вклученост во сите тековни процеси кои се спроведуваат во установата.

Имајќи ја во предвид моменталната состојба на организација и функционирање на установата од аспект на кадровска екипираност (56 вработени од кои 3 лица се на определено време , бројот на сместени корисници (65 со тенденција на постојано намалување заради прифаќање од родителите и сместување во вонинституционални форми на заштита) , расположливите просторно-технички капацитети, има потреба од преземање активности за реорганизација/трансформација на установата во корелација со тековните процеси на деинституционализација и тоа:

1.Предлагање на соодветен модел за трансформација/ деинституционализација (во рамки на институцијата или надвор од неа)

2.Продолжување со активностите за преиспитување на статусот на сместените корисници во насока на враќање во семејството/ вклучување во вонинституционални форми на заштита

3.Продолжување на соработката на установата, центрите за социјална работа и други институции за превенирање на сместување во установа и за реинтегрирање на сместените деца

4.Зајакнување на соработката со центрите за социјална работа во делот на активностите за поддршка на мајките во насока на преземање на грижа за новороденото дете

5.Континуиран професионален развој за сите вработени, согласно изготвен план за едукација на индивидуално и организациско ниво.

ВОВЕД

1.Организациона поставеност и функционирање

Согласно Законот за социјална заштита, ЈУ Дом за доенчиња и мали деца Битола е установа за сместување на доенчиња и деца без родители и без родителска грижа до тригодишна возраст која обезбедува згрижување (домување, исхрана, облекување, нега и грижа) и здравствена заштита на децата.

Во установата може да се организира привремено сместување и престој на самохрана невработена бремена жена еден месец пред породувањето и самохран родител до тримесечна возраст на детето.

Во установата се вработени вкупно 56 вработени од кои 3 лица се на определено време до 31.12.2017 год, во следниве служби и одделенија согласно Статутот на установата:

1.Служба за административни и помошни работи: -19 вработени

- **Оддел за административни работи** - 5 вработени (од кој еден е вработен на определено време до 31.12.2017)
- **Оддел за помошни- технички работи** - 14 вработени(од кој еден е вработен на определено време до 31.12.2017)

2.Служба за социјална,педагошко-воспитна и психолошка дејност 1 вработен

3.Служба за сместување,нега и исхрана и здравствена заштита на корисниците - 36 вработени (од кој еден е вработен на определено време до 31.12.2017)

- **Оддел – Мал групен дом** нема вработени бидејќи не функционира

Во текот на 2018 година во пензија треба да замине еден работник - хигиеничар

Потреба од вработување

Установата согласно планот за 2017 година искажала потреба од вработување на 12 лица од следните профили : 1 социјален работник, 1 педагог, 1 психолог, 1 дефектолог,1 административен техничар,2 Медицински сестри,1 архивар, 2 готвачи,1 домаќин, 1 хигиеничар,

2 Локација и просторни услови на објектот

Установата е лоцирана на ул Васко Карангелевски,,Битола,во близина на детска градинка и педагошкиот факултет и располага со следниот простор:

- канцеларија на директор 36 м²
- администрација -3 канцеларии x18 м²
- просторија на чувар-градинар 8 м²
- канцеларија на Главна медицинска сестра-12 м²
- канцеларија на лекар 20 м²
- канцеларија на психолог-дефектолог-20 м²
- канцеларија на педагог-16 м²
- соба за мајки-20 м²

- изолација I-30 м²
- изолација II-16 м²
- I бебешка група-5 бокса x22 м²
- II бебешка група-5 бокса x22 м²
- просторија на електричар 30 м²
- просторија на перачки-хигиеничарки-16 м²
- просторија на домакин-6 м²
- просторија на готвач во општа кујна-30 м²
- просторија на готвач во млечна кујна-42 м²
- занимална А семејна група-64 м²
- занимална Б семејна група-64 м²
- спална Б- 3 простории од кои првата е 45 м², втората 22 м² и третата 22 м²
- спална А- 3 простории од кои првата е 20 м², втората 20 м² и третата 16 м²
- просторија на медицински сестри-20 м²
- просторија на воспитувач-40 м²

2.Корисници сместени во установата

Бројот на деца сместени во установата со состојба од 21.12.2017 год е 65 деца.

Табела бр 1. Податоци за сместени деца во периодот јануари – декември 2017 год

Ред.бр.	Период 2017 год	Вкупно
1	Јануари	70
2	Февруари	70
3	Март	71
4	Април	74
5	Мај	74
6	Јуни	75
7	Јули	78
8	Август	76
9	Септември	74
10	Октомври	72
11	Ноември	67
12	Декември	65

Од прикажаните податоци забележлива е тенденција на намалување на бројот на сместени деца од септември 2017 до крајот на годината. Во овој период вкупно 25 деца излегле од установата по различни основи (5 деца се прифатени од билошките семејства, 2 од близок сродник, 8 деца се дадени на адаптација кај потенцијални посвоители, 10 се сместени во згрижувачко семејство)

Оваа тенденција на намалување на бројот на деца во установата треба да продолжи и понатаму, децата од установата да се деинституционализираат, а истовремено да се превенира сместување на децата во установа преку јакнење на биолошките родители, посвојување и развивање на нови ресурси за згрижување.

Децата се сместени во 4 групи и тоа:изолација,прва бебешка и две семејни групи „А,, и „Б,, според следнава шема:

Станбени единици	Број на деца	Пол	Возраст	Кадар (вклучен во грижата)
Изолација	10	машки 6 женски 4	0-3 месеци -7 4 месеци-1 5 месеци-2	Лекар Главна медицинска сестра, Физиотерапевт, Дефектолог(вработена на определено време) и Медицински сестри
Прва бебешка група	21	машки 11 женски 10	3-6 месеци- 6 корисници 6-9 месеци- 4 корисници 9-12 месеци- 11 корисници	Лекар Главна медицинска сестра, Физиотерапевт, Дефектолог(вработена на определено време) и Медицински сестри
А семејна група	17	машки 9 женски 8	1- 3 год -14 над 3 год.- 3 корисници	Лекар Главна медицинска сестра, Физиотерапевт, Дефектолог (вработена на определено време) и Медицински сестри
Б семејна група	17	Машки 7 Женски 10	1-3 год – 17 Корисници над 3 год.- / корисници	Лекар Главна медицинска сестра, Физиотерапевт, Дефектолог (вработена на определено време) и Медицински сестри

Структура на сместените корисници

Во однос на сместените корисници ЈУ Завод за социјални дејности редовно ја следи состојбата преку увиди и посети и доставување на податоци од страна на ЈУ Дом за доенчиња и мали деца Битола секој 5-ти во месецот за состојбата од претходниот месец.

Во анализата е дадена состојбата на сместените деца по следниве параметри :

Табела бр 2:Податоци за деца според возраст

Ред.бр	Возраст	Број на деца
1.	0 - 3 месеци	6
2.	3 – 6 месеци	11
3.	6 – 9 месеци	5
4.	9 – 12 месеци	13
5.	1 – 3 години	27
6.	Над 3 години	3
	Вкупно:	65

Според податоците кои се однесуваат на возраста може да се констатира дека најголем број од сместените деца се на возраст од 1-3 години (27 деца).

Табела бр 3: Податоци на деца според пол

Ред.бр.	Пол	Број на деца
1	Машки	33
2	Женски	32
	Вкупно:	65

Податоците кои се однесуваат на полот на сместените деца може да се констатира дека приближно се застапени децата од двата пола

Табела бр 4: Податоци за потекло на децата според брачниот статус на родителите

Ред.бр.	потекло на децата според брачниот статус на родителите	Број на деца
1	Родени во брак	10
2	Родени вон брак	54
3	Непознато	1
	Вкупно:	65

Во однос на податоците кои се однесуваат на потеклото на децата според брачниот статус на родителите може да се констатира дека поголем број потекнуваат од вонбрачни заедници (54 деца) во однос на децата кои потекнуваат од брачни заедници (10 деца)

Табела бр 5 :Податоци на деца според националност

Ред.бр	Националност	Број на деца
1	Македонска	22
2	Албанска	6
3	Турска	/
4	Ромска	22
5	Бошњачка	1
6	Непознато	14
	Вкупно:	65

Податоците кои се однесуваат на сметените деца во установата според националната припадност укажуваат дека подеднакво се застапени децата од ромската и македонска националност (22 деца)

Табела бр 6 :Податоци на децата за здравствена состојба

Ред.бр.	Здравствена состојба	Број на деца
1	Здрави деца	36
2	Со пречки во развој	18
3	На граница за календарската возраст	3
4	Неутврдена	8
	Вкупно:	65

Според здравствената состојба на децата може да се констатира дека поголем број се застапени здравите деца (36 деца) во однос на децата со посебни потреби (18 деца).

Табела бр 7: Податоци за бројот на сместени деца според меснонадлежност на центрите за социјална работа

Ред.бр.	Центар за социјална работа	Број на деца
1.	Битола	11
2.	Валандово	1
3.	Велес	2
4.	Виница	1
5.	Гевгелија	2
6.	Гостивар	2
7.	Делчево	2
8.	Демир Хисар	1
9.	Кавадарци	2
10.	Кичево	1
11.	Крива Паланка	4
12.	Куманово	3
13.	Прилеп	8
14.	Пробиштип	1
15.	Радовиш	1
16.	Ресен	1
17.	Скопје	18
18.	Струга	1
19.	Тетово	1
20.	Штип	2
	Вкупно:	65

Од податоците кои се однесуваат на меснонадлежноста на сместените корисници во установата може да се констатира дека 20 ЦСР имаат сместено деца во установата, а 10 немаат сместено ниту еден корисник.

Податоци за сместени мајки

Согласно Законот за социјална заштита установата може да се организира привремено сместување и престој на самохрана невработена бремена жена еден месец пред породувањето и самохран родител до тримесечна возраст на детето.

Од податоците доставени од страна на установата може да се констатира дека во периодот септември –декември 2017 год оваа услуга ја користеле само две самохрани невработени бремени жени (на возраст од 19 и 20 години), од македонска национална припадност. еден месец пред породувањето до тримесечна возраст на детето.

Тековни активности спроведени од страна на ЈУЗСД

ЈУ Завод за социјални дејности Скопје во текот на месец ноември и декември 2017 година во однос на сместените корисници во ЈУ Дом за доенчиња и мали деца Битола ги рализира следниве активности :

Одржани 3 работни средби во насока на преиспитување на статусот на сместени деца и можностите за нивна деинституционализација, во соработка со меснонадлежните ЦСР.

На средбите беа разгледани досиеја за **32 деца** кои се сместени во установата во периодот 2013-2016 година заради иницирање на активности за решавање на нивниот статус и нивно побрзо излегување од установата . Заради координирање на активностите на центрите во однос на изнаоѓање на нови форми на згрижување, на средбите учествуваа претставници од ЦСР кои имаат развиено мрежа на згрижувачки семејства (М.Брод,Крушево,) и на меснонадлежните центри за сместените деца :

- ЈУМЦСР Битола – 8 деца
- ЈУМЦСР Прилеп - 4 деца
- ЈУМЦСР Кавадарци -2 деца
- ЈУМЦСР Струга - 1 деца
- ЈУ ЦСР Винаца - 1 деца
- ЈУМЦСР Скопје- 11 деца
- ЈУМЦСР Куманово- 1 деца
- ЈУМЦСР Кр.Паланка 2 деца
- ЈУМЦСР Гостивар – 1 деца
- ЈУМЦСР Радовиш - 1 деца

Како резултат на договорените активности до крајот на годината деинституционализирани се две деца од ЦСР Скопје кои се сместени во згрижувачко семејство.

Исто така средбите беа искористени и за давање насоки на ЦСР за поддршка и понатамошно постапување со една од сместените мајки (заради зајакнување на капацитетите за прифаќање на грижата за детето по излегување од установата).

Заводот за социјални дејности врз основа на изготвена анализа за состојбата на децата сместени во установата во текот на 2017 година, ќе изготви оперативен план на активности во 2018 година за преиспитување и решавање на статусот на децата за нивно деинституционализирање.

ЗАКЛУЧОК

Имајќи ја во предвид моменталната состојба на организација и функционирање на установата од аспект на кадровска екипираност, бројот на корисници, расположливите просторно-технички капацитети, има потреба од преземање активности за продолжување на започнатите активности за реорганизација/трансформација на установата во корелација со тековните процеси на деинституционализација:

1.Предлагање на соодветен модел за трансформација/ деинституционализација (во рамки на институцијата или надвор од неа) што е поврзано и со кадровско екипирање на установата , можни предлози:

- отворање на мали групни домови за децата
- отворање на установата за нови услуги во заедницата заради искористување на просторот (детска градинка,советувалиште)
- ресурсен центар за давање поддршка во грижата за децата (на родители, самохрани родители , особено на родители на деца со посебни развојни потреби, згрижувачки семејства за сместување на мали деца,потенцијални

посвоители, бремени жени ,мајки-за зајакнување на капацитетите за прифаќање на грижата на децата , сл.)

2.Продолжување со активностите за преиспитување на статусот на сместените корисници во насока на враќање во семејството/ вклучување во вонинституционални форми на заштита

- ЦСР да реализираат активности за побрзо решавање на статусите на децата и преземање на форми на заштита согласно нивниот најдобар интерес
- вработените во установата поинтензивно да работат на стимулирање на развојот на сместените деца согласно Портиџ програмата за стимулирање на развојот
- континуирано да се следи здравствената состојба на сместените деца и да се преземаат соодветни мерки за заштита и подобрување на нивното здравје во рамки на установата, со користење на здравствените ресурси на локално ниво и почесто присуство на здравствената комисија која е ангажирана од МТСП за посвојување.

3.Продолжување на соработката на установата, центрите за социјална работа и други институции за превенирање на сместување во установа и за реинтегрирање на сместените деца

- преземање на активности согласно Планот за индивидуална работа со корисник и следење на сместувањето
- размена на информации за сместените корисници и за нивните семејства

4.Зајакнување на соработката со центрите за социјална работа во делот на активностите за поддршка на мајките во насока на преземање на грижата за новороденото дете, со што ќе се овозможи остварувањето на правото на детето да живее со своите родители

5.Континуиран професионален развој за сите вработени, согласно изготвен план за едукација на индивидуално и организациско ниво

- воведување на организациско учење за размена на искуства, знаења и информации кои вработените ги стекнале преку различни облици на едукации (студиски посети, конференции, обуки и сл.)
- имплементација на стекнатите знаења и вештини во непосредната работа со корисниците.

Скопје, декември 2017 год.

